

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS DIREKTORIAUS
Į S A K Y M A S
DĖL SĄNAUDŲ APSKAITOS PAGAL VISIŠKAI PASKIRSTYTŲ SĄNAUDŲ METODĄ
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2005 m. gruodžio 28 d. Nr. 1V-1164
Vilnius

Pakeistas teisės akto pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 7 straipsnio 6 dalies 7 punktu, 23 straipsniu, 32 straipsniu, 33 straipsnio 1 dalimi, 34 straipsnio 11 dalimi, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radijo ir televizijos programų signalų elektroninių ryšių tinklais perdavimo visuomenei paslaugų ir paslaugų, kurių reikia Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radijo ir televizijos tinklams teikti ir eksploatuoti, teikimo ir kompensavimo už šių paslaugų teikimą tvarkos ir sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 686 „Dėl Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radijo ir televizijos programų signalų elektroninių ryšių tinklais perdavimo visuomenei paslaugų ir paslaugų, kurių reikia Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radijo ir televizijos tinklams teikti ir eksploatuoti, teikimo ir kompensavimo už šių paslaugų teikimą tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“, 10 punktu ir atsižvelgdamas į 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37), 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 367) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL 2009 L 337, p. 11), tikslus bei uždavinius ir į 2005 m. rugsėjo 19 d. Europos Komisijos rekomendaciją 2005/698/EB dėl apskaitos atskyrimo ir sąnaudų apskaitos sistemų elektroninių ryšių reguliavimo sistemoje (OL 2005 L 266, p. 64):

Preambulės pakeitimai:

Nr. [IV-360](#), 2011-04-07, Žin., 2011, Nr. 45-2146 (2011-04-13), i. k. 11111RRISAK001V-360

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

1. T v i r t i n u Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles (pridedama).

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

2. P r i p a ž i s t u netekusiais galios:

2.1. Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymą Nr. 194 „Dėl Sąnaudų paskirstymo taisyklių ir su sąnaudų apskaita susijusių reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [125-5701](#));

2.2. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymą Nr. 1V-416 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 194 „Dėl Sąnaudų paskirstymo taisyklių ir su

sąnaudų apskaita susijusių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2005, Nr. [55-1919](#)).

3. N u s t a t a u, kad šio įsakymo 2 punkte nurodyti įsakymai lieka galioti ūkio subjektams, kurie iki Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo įsigaliojimo buvo pripažinti turinčiais didelę įtaką viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų ir tinklų, viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų ir tinklų, skirtųjų linijų paslaugų ir (ar) telekomunikacijų tinklų sujungimo rinkose, kol Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, atlikusi rinkos tyrimus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nustatyta tvarka, nusprendžia panaikinti atitinkamus įpareigojimus ar juos pakeisti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme nustatytais įpareigojimais.

4. N u r o d a u šį įsakymą paskelbti oficialiame leidinyje „Valstybės žinios“.

DIREKTORIAUS PAVADUOTOJAS,
L. E. DIREKTORIAUS PAREIGAS

TOMAS LAMANAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo
tarnybos direktoriaus
2005 m. gruodžio 28 d.
įsakymu Nr. 1V-1164
(Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo
tarnybos direktoriaus
2011 m. balandžio 7 d.
įsakymo Nr. 1V-360 redakcija)

SAŃAUDŲ APSKAITOS PAGAL VISIŠKAI PASKIRSTYTŲ SAŃAUDŲ METODĄ TAISYKLĖS

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

1. SaŃaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų saŃaudų metodą taisyklėmis (toliau – Taisyklės) siekiama sudaryti sąlygas įgyvendinti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą (toliau – Įstatymas) ir užtikrinti saŃaudų apskaitos reguliavimą elektroninių ryšių veiklos srityje, vadovaujantis technologinio neutralumo, funkcinio lygiavertiškumo, proporcingumo, mažiausio būtino reguliavimo, teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, ekonominės plėtros, veiksmingos konkurencijos užtikrinimo, reguliavimo kriterijų, sąlygų ir procedūrų objektyvumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

2. Neteko galios nuo 2017-01-01

Punkto naikinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

3. Taisyklės taikomos (toliau kiekvienas šiame punkte nurodytas ūkio subjektas atskirai – Ūkio subjektas):

3.1. didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams, kuriems pagal Įstatymo nuostatas yra nustatyti saŃaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų saŃaudų metodą įpareigojimai (toliau – saŃaudų apskaitos įpareigojimas);

3.2. ūkio subjektams, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka paskirtiems teikti universaliąsias elektroninių ryšių paslaugas, kurie teisės aktų nustatyta tvarka ketina pateikti prašymą kompensuoti universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo nuostolius;

3.3. ūkio subjektui, kuriam Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 686 „Dėl Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radijo ir televizijos programų signalų elektroninių ryšių tinklais perdavimo visuomenei paslaugų ir paslaugų, kurių reikia Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radijo ir televizijos tinklams teikti ir eksploatuoti, teikimo ir kompensavimo už šių paslaugų teikimą tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“ pavesta teikti VŠĮ Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai (toliau – LRT) radijo ir televizijos programų signalų elektroninių ryšių tinklais perdavimo visuomenei paslaugas ir paslaugas, kurių reikia LRT radijo ir televizijos tinklams teikti ir eksploatuoti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

4. Taisyklės nepakeičia buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

5. Ūkio subjektas, pagal Taisyklės teikdamas Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Tarnyba) informaciją, turi užtikrinti, kad ji būtų tiksli, teisinga, pagrįsta, palyginama ir išsami. Visi Ūkio subjekto pagal Taisyklės Tarnybai teikiami dokumentai turi atitikti Dokumentų teikimo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-292 „Dėl Dokumentų teikimo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

6. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

6.1. **Apyvartinis kapitalas** – skirtumas, susidarantis iš Ūkio subjekto veikloje naudojamo trumpalaikio turto sumos atėmus trumpalaikių įsipareigojimų sumą.

6.2. **Ataskaitinis laikotarpis** – laikotarpis, sutampantis su Ūkio subjekto, kurio finansinių ataskaitų rinkinys yra rengiamas, finansiniais metais.

6.3. **Bazinė pelno norma** – nerizikinga pelno norma, kuriai apskaičiuoti naudojama ilgalaikių (ne mažiau kaip 10 metų) Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių (obligacijų) vidutinė metinė grąža (palūkanos).

6.4. **Bendrosios sąnaudos** – sąnaudos, kurios nesiejamos su konkrečia paslauga (produktu) ir kurių Ūkio subjektas negali paskirstyti pagal priežastingumo principą, tačiau šios sąnaudos yra būtinos Ūkio subjekto veiklos tęstinumui.

6.5. **Didmeninė paslauga (produktas)** – bet kuri Ūkio subjekto kitiems operatoriams ar elektroninių ryšių paslaugų teikėjams teikiama paslauga (produktas), kurią (kuri) šie naudoja kaip išteklių mažmeninėms paslaugoms (produktams) teikti.

6.6. **Galutinė paslauga (produktas)** – didmeninė arba mažmeninė paslauga (produktas), teikiama paslaugos gavėjui.

6.7. **Kainų spaudimas** – situacija, kai didelę įtaką rinkoje turinčio ūkio subjekto nustatytų mažmeninių ir atitinkamų didmeninių paslaugų (produktų) kainų skirtumas yra nepakankamas, kad efektyviai veikiantis kitas elektroninių ryšių paslaugų teikėjas, pirkdamas didmenines paslaugas (produktus) ir jų pagrindu teikdamas analogiškas arba panašias mažmenines paslaugas (produktus), galėtų pelningai veikti.

6.8. **Kapitalas** – finansiniai ištekliai, investuojami į paslaugos (produkto) gamybą. Kapitalo vertė apskaičiuojama sudedant Ūkio subjekto nuosavo ir skolinto kapitalo sumas arba sudedant pagrindinio kapitalo ir apyvartinio kapitalo sumas.

6.9. **Koregavimas** – kapitalo vertės padidėjimas arba sumažėjimas dėl ilgalaikio turto vieneto vertės pokyčio, įvertinus to ilgalaikio turto vieneto einamąją vertę, arba kapitalo vertės padidėjimas ar sumažėjimas dėl bendrosios infliacijos poveikio, taip pat nusidėvėjimo sąnaudų pasikeitimas (teigiamas arba neigiamas), susidarantis dėl ilgalaikio turto vertės perskaičiavimo pagal einamąją vertę.

6.10. **Loginis pakeitimas** – Ūkio subjekto naudojamos sąnaudų apskaitos sistemos pakeitimas, susijęs su naudojamų sąnaudų centrų ir ryšių tarp jų, t. y. naudojamų sąnaudų nešiklių, pakeitimu, įskaitant tų sąnaudų centrų ir sąnaudų nešiklių detalizavimą ir pertvarkymą.

6.11. **Mažmeninė paslauga (produktas)** – paslauga (produktas), teikiama galutiniams paslaugų gavėjams.

6.12. **Metinė ataskaita** – išsamių ataskaitų, dokumentų ir kitos informacijos rinkinys, teikiamas Tarnybai, kad ši galėtų įvertinti, ar Ūkio subjekto ataskaitiniais metais naudota sąnaudų apskaitos sistema atitinka Taisyklių reikalavimus.

6.13. **Modernaus ekvivalento kaina** – lygiaverčio pagal atliekamas funkcijas ir užtikrinamą produktyvumą, bet nebūtinai pagal efektyvumą, ilgalaikio turto vieneto kaina rinkoje.

6.14. **Nepaskirstomos sąnaudos** – sąnaudos, kurias patiria Ūkio subjektas ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurios nėra būtinos nei galutinėms paslaugoms (produktams) teikti (reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) vertei kurti), nei verslui palaikyti (nepertraukiamai elektroninių ryšių veiklai užtikrinti).

6.15. **Netiesioginės sąnaudos** – sąnaudos, kurios su konkrečia galutine paslauga (produktu) siejamos netiesiogiai ir skirtingiems sąnaudų kaupimo objektams paskirstomos naudojant ekonominiu vertinimu pagrįstus sąnaudų nešiklius arba norminius koeficientus.

6.16. **Netiesioginis sąnaudų paskirstymas** – Ūkio subjekto sąnaudų paskirstymas vienam ar keliems sąnaudų centrams, paslaugoms (produktams) ir (ar) tinklo komponentams proporcingai pagal atitinkamą sąnaudų nešiklį, naudojant objektyvią veiklos ir (arba) finansinę informaciją nešiklio paskirstymo bazei nustatyti.

6.17. **Norminis koeficientas** – koeficientas, parodantis, kokia skirstomų sąnaudų dalis yra priskiriama tam tikram sąnaudų centrui. Norminis koeficientas gali būti nustatomas kaip ekonomiškai pagrįstas fiksuotas, nekintamas dydis arba kiekvienu ataskaitiniu laikotarpiu gali kisti, atsižvelgiant į atitinkamą sąnaudų veiksnį.

6.18. **Nuosavas kapitalas** – Ūkio subjekto savininkų teisė į Ūkio subjekto turto dalį, likusią iš viso turto atėmus visus įsipareigojimus.

6.19. **Pagrindinis (perdavimo) tinklas** – viešasis ryšių tinklas, jungiantis atskirus tinklo komponentus, išskyrus tuos tinklo komponentus, kurie priskiriami prieigos tinklui (pavyzdžiui, pagrindinis viešasis telefono ryšio tinklas prasideda inicijuojančio skambutį tinklo galiniam taškui artimiausiame skirstomajame įrenginyje ir baigiasi paskutiniame nuo skambutį užbaigiančio tinklo galinio taško nutolusiame skirstomajame įrenginyje).

6.20. **Pajamos** – Ūkio subjekto ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl Ūkio subjekto turto (arba jo vertės) padidėjimo ir (arba) įsipareigojimų sumažėjimo, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus Ūkio subjekto savininkų įnašus.

6.21. **Paslauga (produktas)** – Ūkio subjekto sau arba kitiems teikiama elektroninių ryšių paslauga (produktas) ir (arba) elektroninių ryšių tinklo teikimo paslauga (produktas).

6.22. **Paslaugos (produkto) savikaina** – produkto pagaminimo ar paslaugos suteikimo sąnaudos, tenkančios vienam paslaugos (produkto) vienetui.

6.23. **Prieigos tinklas** – sąsajų tarp viešojo ryšių tinklo galinių taškų ir artimiausių jungčių su pagrindiniu (perdavimo) tinklu visuma. Prieigos tinklas prasideda viešojo ryšių tinklo galiniame taške ir baigiasi viešojo ryšių tinklo galiniam taškui artimiausiame skirstomajame įrenginyje.

6.24. **Protingumo kriterijų atitinkanti investicijų graža** – investicijų graža, kuri negali viršyti investicijų gražos, kurią Ūkio subjektas galėtų gauti, jei investuotų kapitalą į kitą tokiu pat rizikingumu pasižyminčią veiklą.

6.25. **Reikšmingas skirtumas** – paslaugos (produkto) sąnaudų ir (arba) visuminių sąnaudų pokytis 5 ir daugiau procentų.

6.26. **Sąnaudos** – Ūkio subjekto ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, turto netekimo, turto vertės sumažėjimo ir įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą. Taisyklėse prie sąnaudų priskiriamos ir negautos pajamos už kapitalą, jei šis būtų investuotas panašaus rizikingumo rinkoje, t. y. prie sąnaudų yra priskiriama protingumo kriterijų atitinkanti investicijų graža.

6.27. **Sąnaudų apskaitos sistema** – apskaitos sistema, kuri yra reikalinga Ūkio subjekto teikiamų paslaugų (produktų) savikainai nustatyti elektroninių ryšių rinkos reguliavimo tikslais.

6.28. **Sąnaudų centras** – pagrindinė vidaus veikla (procesas), pagalbinė vidaus veikla (procesas), tinklo vidaus veikla (procesas) ar vidaus paslauga (produktas), kuriai tarpiniame sąnaudų paskirstymo etape yra priskiriama tam tikra netiesioginių sąnaudų suma, pagal priežastingumo principą siekiant paskirstyti netiesiogines sąnaudas galutinėms paslaugoms (produktams).

6.29. **Sąnaudų homogeniškumas** – savybė, kuri leidžia sąnaudas grupuoti pagal jų susidarymo veiksnį (nešiklį), sąnaudų dydžio kitimo (atsižvelgiant į tokius faktorius kaip technologijų vystymasis, efektyvumo didėjimas ir panašiai) bėgant laikui tendencijas.

6.30. **Sąnaudų nešiklis** – veiksnys, lemiantis konkrečių sąnaudų susidarymą ir pagal kurį tos susidariusios sąnaudos sąnaudų apskaitos sistemoje yra paskirstomos sąnaudų centrams ir (ar) galutinėms paslaugoms (produktams).

6.31. **Sąnaudų straipsnis** – Ūkio subjekto pagal sąnaudų paskirstymo charakteristikas ir sąnaudų homogeniškumą išskirta sąnaudų grupė.

6.32. **Skolintas kapitalas** – ilgalaikiai Ūkio subjekto įsipareigojimai, už kuriuos Ūkio subjektas privalo atsiskaityti vėliau nei per ateinančius vienerius finansinius metus, įskaitant einamųjų metų ilgalaikių Ūkio subjekto įsipareigojimų dalį.

6.33. **Tiesioginės sąnaudos** – sąnaudos, kurias tiesiogiai ir vienareikšmiškai lemia konkrečios galutinės paslaugos (produkto) teikimas.

6.34. **Tinklo komponentas** – bet kuris tinklo įrenginys ar elementas, kuris yra viešojo ryšių tinklo sudedamoji dalis ir fiziniu ar loginiu būdu gali būti identifikuojamas kaip savarankiškas tinklo vienetas (segmentas).

6.35. **Turtas** – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja Ūkio subjektas ir kurias naudodamas tikisi gauti ekonominės naudos.

6.36. **Vidaus kontrolė** – Ūkio subjekto taikoma visų kontrolės rūšių sistema, kuria siekiama užtikrinti Ūkio subjekto veiklos teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą ir skaidrumą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą.

6.37. **Vidaus veikla (procesas)** – Ūkio subjekto veikla (procesas), reikalinga Ūkio subjektui galutinėms paslaugoms (produktams) suteikti ir (ar) sukurti.

6.38. **Vidutinė rinkos pelno norma** – Lietuvos vertybinių popierių rinkos gerai diversifikuoto portfelio vidutinė metinė pelno norma.

6.39. **Visuminės paslaugos (produkto) sąnaudos** – paslaugos (produkto) tiesioginių, netiesioginių ir bendrųjų sąnaudų suma.

6.40. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme ir Apskaitos atskyrimo taisyklėse ir su apskaitos atskyrimu susijusiuose reikalavimuose, patvirtintuose Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 „Dėl Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“, (toliau – Apskaitos atskyrimo taisyklės ir su apskaitos atskyrimu susiję reikalavimai).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

II. SKYRIUS

BENDRIEJI SĄNAUDŲ APSKAITOS REIKALAVIMAI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

7. Ūkio subjektas, diegdamas sąnaudų apskaitos sistemą bei tvarkydamas sąnaudų apskaitą, turi vadovautis šiais principais:

7.1. priešastingumo principu – Ūkio subjektas ataskaitinio laikotarpio sąnaudas tiesiogiai arba netiesiogiai turi paskirstyti toms per ataskaitinį laikotarpį teiktoms paslaugoms (produktams), kurios nulėmė tų sąnaudų atsiradimą. Netiesioginis paskirstymas atliekamas nustatant ir naudojant sąnaudų nešiklius. Netiesiogiai sąnaudos paskirstomos tada, kai nėra galimybės sąnaudas paskirstyti tiesiogiai;

Punkto pakeitimai:

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

7.2. kaupimo principu – Ūkio subjektas sąnaudas, susijusias su pajamų uždirbimu per ataskaitinį laikotarpį, turi įtraukti į apskaitą bei paskirstyti paslaugoms (produktams), vadovaudamasis pajamų uždirbimo faktu ir neatsižvelgdamas į pinigų gavimą ir išmokėjimą;

7.3. objektyvumo principu – Ūkio subjektas per ataskaitinį laikotarpį patirtas sąnaudas turi paskirstyti nešališkai, t. y. nesiekdamas iškreipti bet kurios paslaugos (produkto) ar paslaugos (produkto) struktūrinės dalies sąnaudas ir paveikti apskaitos informacijos gavėjų priimamus sprendimus;

7.4. pastovumo principu – Ūkio subjektas, apskaičiuodamas paslaugų (produktų) sąnaudas skirtingais ataskaitiniais laikotarpiais, turi naudoti vienodą sąnaudų apskaitos sistemą, išskyrus Taisyklių 7.4.1 ir 7.4.2 papunkčiuose nurodytus atvejus. Ūkio subjektas naudojamą sąnaudų apskaitos sistemą keičia, jei:

7.4.1. įvykę reikšmingi įvykiai ar aplinkybės lemia Ūkio subjekto naudojamos sąnaudų apskaitos sistemos loginių pakeitimų būtinybę;

7.4.2. Tarnyba reikalauja pakeisti Ūkio subjekto naudojimą sąnaudų apskaitos sistemą, kai pastaroji neatitinka Taisyklių ir (arba) prieštarauja kitiems teisės aktams;

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

7.5. skaidrumo principu – Ūkio subjektas per ataskaitinį laikotarpį patirtas sąnaudas turi paskirstyti taip, kad kiekviename sąnaudų paskirstymo etape bei galutinėse ataskaitinio laikotarpio suvestinėse būtų galimybė aiškiai, skaidriai ir nesudėtingai identifikuoti Ūkio subjekto teikiamų paslaugų (produktų) tiesiogines, netiesiogines ir bendrąsias sąnaudas;

7.6. naudingumo principu – Ūkio subjektas turi įdiegti ir naudoti tokią sąnaudų apskaitos sistemą, kurios rezultatai būtų išsamūs, tinkami ir suprantami teikiamos informacijos gavėjams tiek Ūkio subjekto viduje, tiek už jo ribų;

7.7. patikimumo principu – Ūkio subjektas turi užtikrinti, kad pateikiama informacija būtų be klaidų ar nukrypimų ir tiksliai atspindėtų Ūkio subjekto finansinę būklę. Sąnaudų apskaitos sistemos ir sąnaudų apskaitos tvarkymo patikimumą Ūkio subjektas privalo užtikrinti taikydamas pasitvirtintas vidaus kontrolės procedūras. Vidaus kontrolę turi sudaryti bent šie elementai: kontrolės aplinka, rizikos vertinimas, kontrolės veikla, informacija ir jos perdavimas, stebėseną.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

8. Ūkio subjektas konkrečias sąnaudas į sąnaudų apskaitos ir paskirstymo sistemą privalo įtraukti tik vieną kartą – skaičiuodamas paslaugų (produktų) savikainą, tų pačių sąnaudų Ūkio subjektas negali įtraukti kelis kartus.

9. Jei Ūkio subjektas, paskirtas teikti universaliąsias elektroninių ryšių paslaugas, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ketina pateikti prašymą kompensuoti universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo nuostolius, jis sąnaudų apskaitos sistemoje turi atskirai išskirti universaliąsias elektroninių ryšių paslaugas bei jų sąnaudas.

III. SKYRIUS SĄNAUDŲ ĮVERTINIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

10. Ūkio subjektas veikloje patiriamas sąnaudas vertina vadovaudamasis buhalterinės apskaitos registruose užfiksuotais įrašais. Ūkio subjektas sąnaudų apskaitos sistemoje, išskyrus Taisyklių 11 punkte numatytą atvejį, privalo taikyti istorinių sąnaudų apskaitos principą (pvz., elektroninių ryšių veikloje naudojamą ilgalaikį turtą bei atitinkamas sąnaudas apskaityti taikant įsigijimo savikainos būdą).

11. Tarnyba, siekdama veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje, efektyvaus elektroninių ryšių išteklių naudojimo ir elektroninių ryšių paslaugų vartotojų teisių apsaugos, gali pareikalauti, kad Ūkio subjektas visų ar tam tikrų paslaugų (produktų) sąnaudų apskaitą tvarkytų pagal einamąją vertę. Tarnyba dėl šio reikalavimo konsultuojasi Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-295 „Dėl Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklės) nustatyta tvarka. Tarnybai pareikalavus, kad Ūkio subjektas visų ar tam tikrų paslaugų (produktų) sąnaudų apskaitą tvarkytų pagal einamąją vertę, Ūkio subjektas privalo per Tarnybos nustatytą terminą pakoreguoti sąnaudų dydžius, perkeliamus iš buhalterinės apskaitos registru į sąnaudų apskaitos sistemą taip, kad šie atspindėtų ne faktines įsigijimo, o einamąsias sąnaudas, ir išskirti šiuos koregavimus atskirose sąskaitose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

12. Ūkio subjektas, skaičiuodamas ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, turi pasirinkti ir taikyti ekonomiškai pagrįstą ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiką bei nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodą. Ūkio subjektas apskaičiuotas nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas turi suderinti su buhalterinėje apskaitoje apskaičiuotomis atitinkamomis nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudomis, atskleisdamas susidariusius skirtumus.

13. Ūkio subjektas, perkeldamas duomenis iš buhalterinės apskaitos registru į sąnaudų apskaitos sistemą, turi:

13.1. užtikrinti, kad būtų perkelti visi duomenys ir kad šie duomenys būtų teisingi;

13.2. užtikrinti, kad buhalterinės apskaitos registrai būtų ne mažiau detalūs, nei sąnaudų apskaitos sistemos registrai, kaip reikalaujama pagal Taisykles;

13.3. suskirstyti perkeliamas sąnaudas bent į Taisyklių 14 punkte nurodytas sąnaudų grupes. Ūkio subjektas sąnaudų grupes turi išskirti remdamasis sąnaudų homogeniškumu. Ūkio subjektas, užtikrindamas Taisyklių 7 punkte nurodytų principų įgyvendinimą, gali sąnaudas skirstyti į detalesnes grupes, nei nurodyta Taisyklių 14 punkte;

13.4. užtikrinti, kad sąnaudų apskaitos sistemoje būtų galimybė patikrinti sąnaudų perkėlimo išsamumą ir teisingumą, t. y. Ūkio subjektas turi užtikrinti, jog sąnaudų apskaitos sistemos tikrinimo metu būtų galimybė identifikuoti buhalterinėje apskaitoje naudojamą sąnaudų sąskaitą (pagal Ūkio subjekto patvirtintą buhalterinės apskaitos sąskaitų planą), iš kurios į sąnaudų apskaitos sistemą buvo perkeltas konkretus sąnaudų dydis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

14. Ūkio subjektas, perkeldamas savo veikloje patiriamas sąnaudas į sąnaudų apskaitos sistemą, turi suskirstyti sąnaudas bent į šias grupes:

14.1. tiesioginės sąnaudos (atskirai išskiriant su universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimu susijusias sąnaudas, jei Ūkio subjektas yra paskirtas teikti universaliąsias elektroninių ryšių paslaugas);

14.2. mokėjimai kitiems operatoriams už didmenines paslaugas (produktus);

14.3. nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos;

14.4. tinklo sąnaudos (tinklo planavimo, valdymo ir vystymo (tobulinimo) sąnaudos, tinklo įrangos teikimo, diegimo, priežiūros ir remonto sąnaudos);

14.5. informacijos apie viešųjų telefono ryšio paslaugų abonentus teikimo sąnaudos (informacijos teikimo telefonu ar abonentų sąrašų (spausdintų ar elektroninių) teikimo sąnaudos, neįskaitant tai informacijai suteikti reikalingų elektroninių ryšių paslaugų sąnaudų);

14.6. sąskaitų išrašymo ir atsiskaitymų už suteiktas paslaugas (produktus) sąnaudos;

14.7. personalo sąnaudos;

14.8. administracinės sąnaudos;

- 14.9. finansinės ir mokesčių sąnaudos;
- 14.10. reklamos ir pardavimo sąnaudos;
- 14.11. einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos, nesusijusios su tinklu;
- 14.12. kitos paskirstomos sąnaudos;
- 14.13. nepaskirstomos sąnaudos.

15. Ūkio subjektas nepaskirstomas sąnaudas, kurias galima identifikuoti iš buhalterinės apskaitos registru, turi įtraukti į sąnaudų apskaitos sistemą, tačiau perkeldamas tokias sąnaudas iš buhalterinės apskaitos registru į sąnaudų apskaitos sistemą, turi iš karto priskirti nepaskirstomoms sąnaudoms. Kitas nepaskirstomas sąnaudas, kurių iš buhalterinės apskaitos registru identifikuoti nėra galimybės (pavyzdžiui, bendros tiek elektroninių ryšių veiklai, tiek ir kitai veiklai priskirtinos sąnaudos), Ūkio subjektas turi išskirti sąnaudų paskirstymo proceso metu.

16. Ūkio subjektas sąnaudų apskaitos sistemoje protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą turi išskirti kaip atskirą sąnaudų grupę ir apskaičiuoti kaip veikloje naudojamo kapitalo apimties ir kapitalo kainos sandaugą.

17. Ūkio subjekto veikloje naudojamo kapitalo apimtis apskaičiuojama kaip nuosavo ir skolinto kapitalo suma, atitinkanti balansinę lygybę [1]:

$$K = E + D = FA + CA - CL - PR [1],$$

čia:

- K – veikloje naudojamo kapitalo apimtis,
- E – nuosavas kapitalas,
- D – skolintas kapitalas,
- FA – veikloje naudojamas ilgalaikis turtas,
- CA – trumpalaikis turtas,
- CL – trumpalaikiai įsipareigojimai,
- PR – atidėjimai.

18. Ūkio subjektas, nustatydamas protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, ataskaitiniu laikotarpiu veikloje naudoto kapitalo apimtį turi apskaičiuoti kaip ataskaitinio laikotarpio pirmąjį dieną ir kiekvieno ataskaitinio laikotarpio ketvirčio pabaigoje naudoto kapitalo apimčių aritmetinį vidurkį.

19. Ūkio subjektas kapitalo kainą turi apskaičiuoti kaip vidutinę svertinę kapitalo kainą pagal šią formulę [2]:

$$WACC = R_E * E / (E + D) + R_D * D / (E + D) [2],$$

čia:

- E – nuosavas kapitalas,
- D – skolintas kapitalas,
- WACC – vidutinė svertinė kapitalo kaina (%),
- R_E – nuosavo kapitalo kaina (%),
- R_D – skolinto kapitalo kaina (%).

19.1. Ūkio subjektas nuosavo kapitalo kainą turi apskaičiuoti pagal kapitalo kainos modelio formulę [3]:

$$R_E = R_F + \beta * (R_M - R_F) [3],$$

čia:

- R_E – nuosavo kapitalo kaina (%),
- R_F – bazinė pelno norma (%),

R_M – rinkos vidutinė pelno norma (%),

β – beta koeficientas, rodantis emitento (Ūkio subjekto) akcijų rizikingumo ir visos akcijų rinkos rizikingumo santykį.

19.2. Ūkio subjekto skolinto kapitalo kaina (R_D) turi atspindėti rinkoje nusistovėjusią palūkanų normą, už kurią Ūkio subjektas ataskaitiniu laikotarpiu gavo ar galėjo gauti ilgalaikę paskolą (ne trumpesniam nei 5 metų laikotarpiui).

19.3. Ūkio subjektas, skaičiuodamas kapitalo kainą, turi įvertinti pelno mokesčio įtaką nuosavo kapitalo kainai bei skolinto kapitalo kainai, atsižvelgdamas į tai, ar Ūkio subjektas, perkeldamas sąnaudas iš buhalterinės apskaitos registru į sąnaudų apskaitos sistemą, pagal Taisyklių 21 punkto reikalavimus eliminavo pelno mokesčio sąnaudas, ar jas paskirstė paslaugoms (produktams).

20. Tarnyba, pagrįstai manydama, jog tam tikrų Ūkio subjekto paslaugų (produktų) teikimo veiklos rizikingumas ženkliai skiriasi nuo kitų paslaugų (produktų) teikimo veiklos rizikingumo, gali pareikalauti, kad Ūkio subjektas, skaičiuodamas tam tikrų paslaugų (produktų) sąnaudas, toms paslaugoms (produktams) nustatytų atskirą kapitalo kainos dydį. Tarnyba dėl šio reikalavimo konsultuojasi Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklių nustatyta tvarka. Tarnybai pareikalavus, kad Ūkio subjektas, skaičiuodamas tam tikrų paslaugų (produktų) sąnaudas, toms paslaugoms (produktams) nustatytų atskirą kapitalo kainos dydį, Ūkio subjektas privalo per Tarnybos nustatytą terminą perskaičiuoti paslaugoms (produktams) taikomą kapitalo kainos dydį ir atitinkamai pakoreguoti toms paslaugoms priskirtą protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą bei pateikti Tarnybai atnaujintą informaciją apie tų paslaugų sąnaudas.

21. Ūkio subjektas, skaičiuodamas protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, bei vadovaudamasis Taisyklių 8 punktu, sąnaudų apskaitos sistemoje turi eliminuoti buhalterinės apskaitos registruose užfiksuotus sąnaudų straipsnius, kurie yra padengiami protingumo kriterijų atitinkančia investicijų grąža.

22. Jei Tarnyba, vadovaudamasi Taisyklių 11 punktu, pareikalauja, kad Ūkio subjektas visų ar tam tikrų paslaugų (produktų) sąnaudų apskaitą tvarkytų pagal einamąją vertę, Ūkio subjektas:

22.1. privalo nustatyti veikloje naudojamo kapitalo einamąją vertę bei apskaičiuoti veikloje naudojamo kapitalo buhalterinės vertės koregavimus;

22.2. privalo apskaičiuoti ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo ir (ar) amortizacijos einamąsias sąnaudas bei apskaičiuoti atitinkamus koregavimus. Ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo ir amortizacijos koregavimai apskaičiuojami kaip skirtumas tarp nusidėvėjimo ir (ar) amortizacijos sumos, apskaičiuotos įvertinus ilgalaikio turto buhalterinę vertę, ir nusidėvėjimo ir (ar) amortizacijos sumos, apskaičiuotos įvertinus ilgalaikio turto einamąją vertę. Be to, Ūkio subjektas turi apskaičiuoti kapitalo apimtį, nustatyti buhalterinę vertę, koreguojančias sumas ir atskirai jas išskirti ataskaitinio laikotarpio metinėje ataskaitoje, kuri pateikiama Tarnybai pagal Taisyklių 50 punktą;

22.3. negali atstatyti vertės tų ilgalaikio turto vienetų, kurių vertė buhalterinėje apskaitoje yra lygi likvidacinei vertei;

22.4. Ūkio subjektas, siekdamas nustatyti veikloje naudojamo kapitalo einamąją vertę, privalo naudoti tokį loginį algoritmą ilgalaikio turto vieneto einamajai vertei apskaičiuoti [4]:

$$CC = \min [RC; ma? (NRV; NPV)] [4],$$

čia:

CC – ilgalaikio turto vieneto einamoji vertė,

RC – ilgalaikio turto vieneto atstatomoji vertė (nustatoma pagal identiško ilgalaikio turto vieneto (analogo) kainą rinkoje arba lygiaverčio pagal užtikinamas funkcijas bei galingumą, bet nebūtinai pagal efektyvumą, ilgalaikio turto (modernaus ekvivalento) kainą rinkoje; abiem atvejais Ūkio subjektas privalo naudoti naujo (neeksploatuoto) ilgalaikio turto vieneto vertę),

NRV – ilgalaikio turto vieneto grynoji palyginamoji (rinkos) vertė (nustatoma pagal antrinėje rinkoje susiformavusią atitinkamą laikotarpį eksploatuoto ilgalaikio turto vieneto kainą),

NPV – ilgalaikio turto vieneto grynoji dabartinė vertė (nustatoma konkretaus turto vieneto ateityje generuotinas pajamas diskontuojant pagal Taisyklių 19 punkte nustatytos vidutinės svertinės kapitalo kainos (WACC) dydį).

IV. SKYRIUS

SĄNAUDŲ PASKIRSTYMAS IR PASLAUGŲ (PRODUKTŲ) SAVIKAINOS NUSTATYMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

23. Ūkio subjektas, skaičiuodamas teikiamų paslaugų (produktų) sąnaudas pagal Taisykles, privalo, laikydamasis priešastingumo principo, ataskaitinio laikotarpio sąnaudas paskirstyti paslaugoms (produktams). Jeigu tiesioginis paskirstymas nėra galimas, Ūkio subjektas, ataskaitinio laikotarpio sąnaudas paskirstydamas paslaugoms (produktams), privalo naudoti atitinkamus sąnaudų nešiklius. Ūkio subjektas, nustatydamas sąnaudų nešiklių dydžius, turi naudoti objektyvią, dokumentuose užfiksuotą, veiklos ir (arba) finansinę informaciją bei laikytis Taisyklių 7 punkte nustatytų principų.

24. Sąnaudų nešiklių skaitines reikšmes (paskirstymo koeficientus) turi pagrįsti Ūkio subjekto dokumentuose periodiškai fiksuojama informacija. Jei Ūkio subjektas sąnaudų nešiklių skaitines reikšmes nustato taikydamas atrankinį stebėjimą (tam tikras imtis), tokia atranka turi būti reprezentatyvi, atliekama vadovaujantis atsitiktinum principu bei Taisyklių 7.3 papunktyje nurodytu objektyvumo principu ir užtikrinti ne didesnę nei 1 procento paklaidą, esant 95 procentų patikimumo lygiui. Jei dėl objektyvių priežasčių negalima užtikrinti šioje pastraipoje nurodytų atrankos (imties formavimo) savybių, Ūkio subjektas privalo:

24.1. atlikdamas atranką, vadovautis Taisyklių 7.3 papunktyje nurodytu objektyvumo principu ir užtikrinti, kad gautas sąnaudų nešiklių skaitinių reikšmių įvertis kiek galima tiksliau atspindėtų tikrą situaciją;

24.2. pateikdamas Tarnybai Taisyklių 50.4 papunktyje nurodytą informaciją, aiškiai išskirti sąnaudų nešiklius, kurių skaitinės reikšmės nustatomos naudojant atranką, neatitinkančią aukščiau išvardytų atsitiktinum, reprezentatyvumo, patikimumo ir paklaidos reikalavimų, ir nurodyti tokio pasirinkimo priežastis bei pagrindimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

25. Ūkio subjekto naudojamų sąnaudų nešiklių nustatymo principai:

25.1. Sąnaudų nešiklių skaitinių reikšmių nustatymas turi būti pagrįstas periodiškai, ne rečiau kaip kas ataskaitinio laikotarpio ketvirtį rengiamais dokumentais.

25.2. Ūkio subjektas turi teisę sąnaudų nešiklių skaitinių reikšmių, kurios yra kaupiamos kas mėnesį, o jų tikslumą ir teisingumą užtikrina Ūkio subjekto vidaus kontrolė, nustatymą pagrįsti kas ketvirtį rengiamais dokumentais.

25.3. Ūkio subjektas turi teisę sąnaudų nešiklių, kurių skaitinės reikšmės yra pastovios, nustatymą pagrįsti ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rengiamais dokumentais.

25.4. Kai Ūkio subjekto veiklai apskaityti naudojamas darbo laikas, darbo laiko sąnaudų nešiklių skaitinės reikšmės privalo būti apskaitomos pagal konkrečiai veiklai atlikti skirtą darbo laiką (darbo valandas), o jeigu nėra galimybės tiksliai nustatyti darbo laiko valandų, ne trumpiau kaip vienerius metus ne rečiau nei kas mėnesį turi būti renkama ir fiksuojama statistinė informacija, kurios pagrindu patvirtinama procentinė darbo laiko išraiška. Jeigu pareigybių aprašymuose ir (arba) kituose dokumentuose, skirtuose atliekamai veiklai aprašyti, nurodyta darbo laiko dalis ataskaitiniu laikotarpiu keičiasi, informacija apie visus per ataskaitinį laikotarpį įvykusius pakeitimus (pakeitimų lentelė) turi būti pateikiama Tarnybai kartu su metine ataskaita. Darbo laiko sąnaudų nešiklių

skaitinių reikšmių nustatymo ir paskirstymo principai, kuriais vadovaudamasis Ūkio subjektas atlieka darbo laiko sąnaudų paskirstymą, privalo būti patvirtinti Ūkio subjekto ir pateikti Tarnybai kaip Taisyklių 43 punkte nurodyto sąnaudų apskaitos sistemos aprašo dalis.

25.5. Visais Taisyklių 25 punkte nurodytais atvejais Ūkio subjektas privalo užtikrinti galimybę Tarnybai ir (arba) auditoriui (audito įmonei) įvertinti sąnaudų apskaitos sistemoje naudojamų sąnaudų nešiklių skaitinių reikšmių pagrįstumą, teisingumą ir tikrumą, t. y. pateikti Tarnybos ir (arba) auditoriaus (audito įmonės) prašomo detalumo informaciją.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

26. Ūkio subjektas, vadovaudamasis Taisyklių 7 punkte nurodytais principais, visas patiriamas sąnaudas (galutinių paslaugų (produktų) atžvilgiu) turi priskirti vienai iš šių kategorijų:

26.1. tiesioginių sąnaudų kategorijai;

26.2. netiesioginių sąnaudų kategorijai;

26.3. bendrųjų sąnaudų kategorijai. Ūkio subjektas turi suformuoti tokią sąnaudų apskaitos sistemą, kad paskirstant sąnaudas bendrųjų sąnaudų kategorija sudarytų kuo mažesnę dalį (ne daugiau kaip 10 procentų) visų Ūkio subjekto per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų, t. y. Ūkio subjektas, vadovaudamasis priešastingumo principu, turi suformuoti sąnaudų kaupimo centrus tokiu būdu, kad kuo didesnė dalis sąnaudų būtų tiesiogiai ar netiesiogiai paskirstoma paslaugoms (produktams);

26.4. nepaskirstomų sąnaudų kategorijai.

27. Ūkio subjektas tiesioginių sąnaudų kategorijos sąnaudų straipsnius turi paskirstyti toms paslaugoms (produktams), kurios tiesiogiai nulėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą).

28. Ūkio subjektas netiesioginių sąnaudų kategorijos sąnaudų straipsnius turi paskirstyti per tarpinius sąnaudų centrus toms paslaugoms (produktams) ar jų grupėms, kurios netiesiogiai bendrai lėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą). Ūkio subjektas, paskirstydamas netiesiogiškas sąnaudas, turi naudoti tokią sąnaudų paskirstymo metodą, kuris geriausiai užtikrina Taisyklių 7 punkte išvardytų principų įgyvendinimą. Visas netiesiogiškas sąnaudas Ūkio subjektas turi suskirstyti bent į šiuos sąnaudų centrus:

28.1. tinklo sąnaudų centrą – jam priskiriamos sąnaudos, susijusios su pagrindiniu (perdavimo) ir prieigos tinklais. Sąnaudos šiame sąnaudų centre turi būti kaupiamos pagal atskirus tinklo komponentus, kurie yra naudojami didmeninėms bei mažmeninėms elektroninių ryšių paslaugoms teikti, tokiu būdu, jog nesudėtingai galima būtų identifikuoti konkrečiai paslaugai (produktui) suteikti reikalingus tinklo komponentus;

28.2. pagrindinių veiklų sąnaudų centrą – jam priskiriamos sąnaudos, susijusios su būtinų funkcijų atlikimu teikiant paslaugas (produktus) jų gavėjams (pvz., sąskaitų išrašymas, aptarnavimas ir kitos su paslaugų gavėjų aptarnavimu susijusios sąnaudos);

28.3. pagalbinių veiklų sąnaudų centrą – jam priskiriamos sąnaudos, kurios nėra susijusios su konkrečių paslaugų (produktų) teikimu, bet yra svarbi Ūkio subjekto veiklos dalis (pvz., planavimo, personalo, finansų sąnaudos).

29. Ūkio subjektas, siekdamas užtikrinti efektyvų Taisyklių 7 punkte nustatytų principų įgyvendinimą:

29.1. turi nustatyti pakankamą vidaus veiklų (procesų) skaičių bei tarpinių sąnaudų kaupimo centrų skaičių;

29.2. gali detalizuoti Taisyklių 28.1–28.3 papunkčiuose numatytus sąnaudų centrus ir, atlikdamas netiesioginių sąnaudų paskirstymą, sudaryti daugiau sąnaudų centrų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

30. Ūkio subjektas sąnaudų centrams priskirtas netiesiogiškas sąnaudas turi paskirstyti paslaugoms (produktams). Tokių sąnaudų paskirstymą Ūkio subjektas turi atlikti naudodamas sąnaudų nešiklius, objektyviausiai atspindinčius priešastinį sąnaudų formavimosi ryšį tarp sąnaudų centro, kurio sąnaudos skirstomos, ir sąnaudų centro, kuriam sąnaudos yra priskiriamos. Ūkio subjektas privalo pagrįsti, kad kiekvienas netiesioginių sąnaudų nešiklis atitinka Taisyklių 7 punkte numatytus

principus.

31. Ūkio subjektas netiesiogines sąnaudas privalo paskirstyti, vadovaudamasis Taisyklių 7 punkte numatytais principais, tokiais etapais:

31.1. paskirstyti pagalbinių veiklų sąnaudas pagrindinių veiklų sąnaudų centrui, tinklo sąnaudų centrui bei paslaugoms (produktams) ir (arba) jų grupėms;

31.2. paskirstyti pagrindinių veiklų sąnaudas tinklo sąnaudų centrui bei paslaugoms (produktams) ir (arba) jų grupėms;

31.3. paskirstyti tinklo sąnaudas paslaugoms (produktams) ir (arba) jų grupėms.

32. Ūkio subjektas, siekdamas užtikrinti, kad paskirstant sąnaudas būtų laikomasi Taisyklių 7 punkte numatytų principų, turi periodiškai, bet ne rečiau kaip vieną kartą per ataskaitinio laikotarpio ketvirtį:

32.1. peržiūrėti vidaus veiklos ir technologinius procesus, kad laiku gautų informaciją, reikalingą sąnaudų, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, paskirstymui paslaugoms (produktams) ir, jei reikia, atitinkamai pakeistų sąnaudų apskaitos sistemą; vidaus veiklos ir technologinių procesų peržiūra turi būti atliekama ir įforminama pagal Ūkio subjekto patvirtintas taisykles;

32.2. patikrinti nustatytus sąnaudų nešiklius ir juos atnaujinti, jei to reikia dėl įvykusių veiklos technologinių ir (arba) kitų pokyčių; nustatytų sąnaudų nešiklių patikrinimas ir atnaujinimas turi būti atliekamas ir įforminamas pagal Ūkio subjekto patvirtintas taisykles, kuriose turi būti nurodyti ir konkretūs už šiame papunktyje nurodytus veiksmus atsakingi asmenys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

33. Bendrosios sąnaudos paskirstomos paslaugoms (produktams) pagal konkrečiai paslaugai (produktui) priskirtą tiesioginių ir netiesioginių sąnaudų sumą.

34. Draudžiama nepaskirstomų sąnaudų kategorijos sąnaudas priskirti elektroninių ryšių paslaugoms (produktams). Šios sąnaudos gali būti paskirstytos kitų, ne elektroninių ryšių, paslaugų (produktų) savikainai nustatyti.

35. Ūkio subjektas protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą paslaugoms (produktams) turi paskirstyti pagal atitinkamos paslaugos (produkto) teikimui naudojamo kapitalo apimtį.

36. Ūkio subjektas, paskirstydamas sąnaudas galutinėms paslaugoms, privalo užtikrinti, jog būtų aiškiai išskirtos sąnaudos pagal jų susidarymo periodiškumą (pvz., vienkartinės paslaugos įdiegimo sąnaudos yra patiriamos tik kartą; investicijų į įrangą, reikalingą pradėti teikti naują paslaugą, suma negali būti padengiama vienkartinio užmokesčiu, nes tai būtų laikoma įrangos pirkimu–pardavimu, o ne paslaugos suteikimu).

37. Ūkio subjektas, kuriam yra nustatytas sąnaudų apskaitos įpareigojimas, naujų, planuojamų teikti paslaugų, kurios patenka į atitinkamą reguliuojamą rinką (toliau – Naujos reguliuojamos paslaugos), savikainą turi nustatyti:

37.1. atsižvelgęs į informaciją apie technologiniu aspektu bei sąnaudų struktūros požiūriu panašių, faktiškai teiktų paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Taisyklių I–V skyriuose numatytus reikalavimus. Tokiu atveju Ūkio subjektas privalo atlikti panašios, faktiškai teiktos paslaugos sąnaudų koregavimą, atsižvelgdamas į lyginamų paslaugų technologinius bei teikimo procesų skirtumus, arba;

37.2. atlikęs individualų prognozuojamų Naujų reguliuojamų paslaugų sąnaudų modeliavimą pagal sąmatas ir kitokią iš alternatyvių šaltinių gautą informaciją, arba;

37.3. derindamas abu Taisyklių 37.1 ir 37.2 papunkčiuose nurodytus metodus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

38. Ūkio subjektas Naujų reguliuojamų paslaugų sąnaudų skaičiavimus privalo atlikti atskirai nuo sąnaudų apskaitos sistemoje apskaitomų sąnaudų, tačiau vadovaudamasis Taisyklių 7 punkte numatytais priešastingumo, objektyvumo ir skaidrumo principais bei efektyvios veiklos kriterijumi,

t. y. Ūkio subjektas skaičiuodamas Naujų reguliuojamų paslaugų sąnaudas privalo:

38.1. įtraukti tik tas sąnaudas, kurios yra reikalingos atitinkamų Naujų reguliuojamų paslaugų teikimui;

38.2. paskirstyti sąnaudas objektyviai, nesiekdamas dirbtinai perkelti sąnaudų į reguliuojamas arba iš reguliuojamų paslaugų ir jas atskleidžiamas tokiu būdu, kad būtų galima lengvai įsitikinti sąnaudų apskaitos pagrįstumu (pvz., vidinių transferų pagrįstumu bei sąnaudų susidarymo priežastingumu);

38.3. priskirti Naujoms reguliuojamoms paslaugoms tiek sąnaudų (išteklių), kiek jų reikia Naujoms reguliuojamoms paslaugoms efektyviai teikti, įvertinus ilgalaikę Naujų reguliuojamų paslaugų teikimo perspektyvą (visą produkto gyvavimo ciklą);

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

38.4. *Neteko galios nuo 2017-01-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

38.5. proporcingai ir objektyviai paskirstyti masto ekonomijos teikiamą naudą tiek mažmeninėms, tiek ir didmeninėms paslaugoms, kad didmeninių paslaugų savikaina nebūtų didesnė nei atitinkamų, tas didmenines paslaugas naudojančių, mažmeninių paslaugų savikaina (t. y. paskirstant sąnaudas neturi būti sudaromos prielaidos kainų spaudimui atsirasti).

39. Ūkio subjektas Taisyklių 37 punkte nurodytą Naujų reguliuojamų paslaugų savikainos įvertinimą privalo pateikti Tarnybai kartu su viešu pasiūlymu teikti rinkai tokias paslaugas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

V. SKYRIUS

INFORMACIJOS, SUSIJUSIOS SU SĄNAUDŲ APSKAITOS SISTEMA, PATEIKIMAS IR KITI SU SĄNAUDŲ APSKAITA SUSIJĘ REIKALAVIMAI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

40. Ūkio subjektas turi užtikrinti, kad sąnaudų apskaitos sistema atitiktų Taisyklių reikalavimus. Ūkio subjektas turi suformuoti sąnaudų apskaitos sistemą, kuri leistų per 30 dienų pateikti mėnesio ar kelių mėnesių informaciją, leidžiančią visiškai įsitikinti, kad Ūkio subjektas vykdo jam nustatytą sąnaudų apskaitos įpareigojimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

41. Ūkio subjektas turi užtikrinti duomenų, esančių sąnaudų apskaitos sistemoje, teisingumą ir tikrumą.

42. Ūkio subjektas privalo ne trumpiau kaip 3 metus saugoti informaciją, leidžiančią stebėti sąnaudų apskaitos sistemos pokyčius ir šių pokyčių įtaką paslaugų (produktų) sąnaudoms.

43. Jei Tarnybos sprendime, kuriuo ūkio subjektui, turinčiam didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatomas sąnaudų apskaitos įpareigojimas, nenustatyta kitaip, šis Ūkio subjektas privalo per šešis mėnesius nuo tokio įpareigojimo nustatymo dienos pateikti Tarnybai bei viešai paskelbti savo interneto svetainėje naudojamos sąnaudų apskaitos sistemos laisvos formos išsamų aprašą (toliau – Sistemos aprašas), kurį sudaro tokie elementai kaip detalūs apskaitos tvarkymo principų, strategijų, metodikų ir taikomos tvarkos aprašymai, sąnaudų paskirstymo metodai, sąnaudų nešiklių kaupimo, tvirtinimo ir kontrolės procedūros, sąnaudų apskaitos sistemos keitimo ir tvirtinimo tvarka bei kiti elementai. Ūkio subjektas Sistemos apraše turi nurodyti, koks laikotarpis yra laikomas Ūkio subjekto finansiniais metais.

44. Jei iki sąnaudų apskaitos įpareigojimo atitinkamoje rinkoje nustatymo dienos Ūkio

subjektas jau buvo įpareigotas įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą vadovaujantis Taisyklėmis, toks Ūkio subjektas, jei to reikia nustatytam sąnaudų apskaitos įpareigojimui įgyvendinti, privalo per vieną mėnesį nuo sąnaudų apskaitos įpareigojimo nustatymo dienos pakoreguoti ir pateikti Tarnybai atnaujintą Sistemos aprašą.

45. Pasikeitus Taisyklių nuostatomis, Ūkio subjektas, kuriam yra nustatytas sąnaudų apskaitos įpareigojimas, privalo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo atitinkamo Taisyklių pakeitimo įsigaliojimo atnaujinti Sistemos aprašą, jį pateikti Tarnybai bei viešai paskelbti savo interneto svetainėje.

46. Sistemos aprašas turi atitikti šiuos principus:

46.1. objektyvumo principą – Ūkio subjektas Sistemos apraše turi atspindėti naudojamą sąnaudų apskaitos sistemą nešališkai, neiškreipdamas ir nesiekdamas paveikti Sistemos aprašo teikiamos informacijos gavėjų priimamų sprendimų;

46.2. pastovumo principą – Sistemos aprašas turi galioti nuolat, išskyrus atvejus, kai, vadovaujantis Taisyklių 7.4.1 ir 7.4.2 papunkčiais, yra keičiama pati sąnaudų apskaitos sistema arba kai pakeisti Sistemos aprašą reikalauja Tarnyba, jei Sistemos aprašas neatitinka Taisyklių arba kitų teisės aktų reikalavimų;

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

46.3. skaidrumo principą – Ūkio subjektas turi sudaryti Sistemos aprašą taip, kad būtų galimybė aiškiai, skaidriai ir nesudėtingai identifikuoti visų kategorijų sąnaudų paskirstymo ir perskirstymo ekonominę logiką bei etapus, pradedant nuo pradinių duomenų perkėlimo į sąnaudų apskaitos sistemą iki galutinių paslaugų (produktų) savikainos apskaičiavimo;

46.4. naudingumo principą – Ūkio subjektas turi parengti tokį Sistemos aprašą, kuris būtų išsamus, tinkamas ir suprantamas informacijos gavėjams, įskaitant suinteresuotus rinkos dalyvius, t. y. informacijos gavėjas turi aiškiai suprasti, kokie sąnaudų centrai yra naudojami, kokios sąnaudos juose yra kaupiamos, kokie yra loginiai ryšiai tarp sąnaudų centrų ir kokiais sąnaudų nešikliais yra grindžiamas sąnaudų paskirstymas.

47. Ūkio subjektas Sistemos aprašą, teikiamą Tarnybai, privalo pateikti su šiais priedais:

47.1. ilgalaikio turto vienetų ir (arba) jų grupių naudojimo (eksploatavimo) laikotarpių planu;

47.2. sąnaudų nešiklių sąrašu, kuriame būtų nurodyta kiekvieno sąnaudų nešiklio ekonominė prasmė, panaudojimas, nustatymo ir paskirstymo principai, to sąnaudų nešiklio skaitinių reikšmių kaupimo periodiškumas (pavyzdžiui, nuolat, kas savaitę, kas mėnesį, kas ketvirtį) ir vieta, kurioje jos yra kaupiamos (pavyzdžiui, atitinkamos informacinės sistemos, registrai, tam tikro padalinio tvirtinami dokumentai, ataskaitos ir panašiai), taip pat numatytos kontrolės procedūros, kurios užtikrina šių duomenų teisingumą ir tikrumą; šiame papunktyje nurodytos informacijos Tarnybai pateikti nebūtina, jei sąnaudų nešiklių sąrašą, atitinkantį šio papunkčio reikalavimus, Ūkio subjektas pateikia Tarnybai pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

47.3. sąnaudų paskirstymo schema, kurioje būtų aiškiai matyti, kokie yra naudojami sąnaudų kaupimo centrai ir kaip jie tarpusavyje susiję. Ūkio subjektas turi užtikrinti, kad šiame punkte nurodyta informacija leistų informacijos gavėjui aiškiai ir nedviprasmiškai identifikuoti visus sąnaudų paskirstymo ir perskirstymo etapus (lygmenis) bei sąnaudų paskirstymo pasirinktuoju būdu logiką;

47.4. kita informacija, įrodančia, kad Ūkio subjekto naudojama sąnaudų apskaitos sistema yra sudaryta vadovaujantis Taisyklėmis, o Sistemos aprašas atitinka Taisyklių 46 punkte nustatytus principus.

48. Visi Taisyklių 47 punkte nurodyti Sistemos aprašo priedai yra sudėtinė Sistemos aprašo dalis. Pakeitus Sistemos aprašą, Ūkio subjektas turi pakeisti ir jo priedus, jei šie neatitinka pakeisto Sistemos aprašo.

49. Ūkio subjektas apie naudojamos sąnaudų apskaitos sistemos loginius pakeitimus privalo

pranešti Tarnybai:

49.1. per 30 dienų nuo tų pakeitimų dienos, jei jie nulėmė reikšmingus skirtumus;

49.2. teikdamas Taisyklių 50 punkte nurodytą metinę ataskaitą, jei tie pakeitimai nenulėmė reikšmingų skirtumų.

50. Ūkio subjektas privalo vieną kartą per ataskaitinį laikotarpį, tačiau ne vėliau kaip iki kito ataskaitinio laikotarpio šeštojo mėnesio pirmos dienos, parengti ir pateikti Tarnybai metinę ataskaitą. Ūkio subjektas metinėje ataskaitoje turi pateikti šią informaciją, išskyrus atvejus, kai atitinkamą informaciją Ūkio subjektas pateikia Tarnybai vykdydamas Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus:

50.1. Ūkio subjekto veikloje naudojamo kapitalo apskaičiavimo ataskaitą;

50.2. detalų sąnaudų (Didžiosios knygos) sąskaitų, įskaitant smulkesnes subsąskaitas, jei tokios naudojamos, planą su ataskaitinio laikotarpio duomenimis bei šių sąskaitų priskyrimo sąnaudų apskaitos sistemos sąskaitų kategorijoms informacija (pvz., kategorijos kodai);

50.3. ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų aprašą (pagal Taisyklių 1 priede pateiktą formą), kurį sudaro: ilgalaikio turto identifikacinis numeris (kodas), kurį galima susieti su sąnaudų apskaitos sistemos sąskaitos (ištekliaus) numeriu, ilgalaikio turto vieneto pavadinimas, įsigijimo data, eksploatacijos pradžios data, numatytas eksploatavimo laikotarpis, įsigijimo vertė, numatyta likvidacinė vertė, vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje, vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, nusidėvėjimo (amortizacijos) per ataskaitinį laikotarpį suma, nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodas, kita informacija. Jei Ūkio subjektas sąnaudų apskaitą tvarko pagal einamąją vertę ar yra atlikęs turto perkainojimą, jis papildomai turi nurodyti ilgalaikio turto vieneto einamąją (perkainotą) vertę ataskaitinio laikotarpio pradžioje, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, ataskaitinio laikotarpio nusidėvėjimo (amortizacijos) sumą nuo einamosios vertės bei atitinkamus koreguojančius įrašus, kurie parodytų susidariusius skirtumus dėl ilgalaikio turto vertės nustatymo būdo. Ūkio subjektas gali papildomai pateikti ir kitą informaciją dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų nustatymo;

50.4. sąnaudų nešiklių sąrašą, nurodydamas sąnaudų nešiklių vertes, jų taikymo sritį (kokioms sąnaudoms paskirstyti konkretūs sąnaudų nešikliai yra taikomi) bei ekonominį pagrindimą;

50.5. protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos per ataskaitinį laikotarpį apskaičiavimo ataskaitą, pateikdamas konkretų skaičiavimo algoritmą, skaičiavimams naudotus duomenis, koeficientus, informacijos šaltinius ir kitą susijusią informaciją;

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

50.6. kiekvienam sąnaudų paskirstymo etapui suformuotas išklotinių (matricų) formas su ataskaitinio laikotarpio duomenimis, teikiančias informaciją apie tai, kokios sąnaudos (pavadinimas, identifikacinis kodas, paskirstytina sąnaudų suma) kiekviename etape yra skirstomos, pagal kokių sąnaudų nešiklių (pavadinimas, identifikacinis kodas, bendra nešiklio suma) ir kokiomis proporcijomis yra atliekamas paskirstymas, kokiam sąnaudų centrui ir kokia dalis tų sąnaudų yra priskiriama. Ūkio subjektas papildomai turi pateikti ataskaitą, parodančią, iš kokių sąnaudų kaupimo centrų susidaro galutinių paslaugų savikaina (t. y. paskutinį sąnaudų priskyrimo galutinėms paslaugoms žingsnį atskleisti vienoje matricoje);

50.7. ataskaitinio ir praėjusio laikotarpio galutinių produktų (paslaugų) savikainos ataskaitą (pagal Taisyklių 2 priede pateiktą formą), kurią sudarytų: kiekvienos paslaugos (produkto) pavadinimas, paslaugos mato vienetas, per ataskaitinį ir per praėjusį laikotarpį paslaugų gavėjams suteiktų paslaugos (produkto) vienetų skaičius, ataskaitinio bei praėjusio laikotarpio visuminių sąnaudų suma, tenkanti paslaugai (produktui) bei tenkanti paslaugos (produkto) vienetui, ataskaitinio bei praėjusio laikotarpio protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža, tenkanti paslaugai (produktui), ataskaitinio bei praėjusio laikotarpio pajamų suma, tenkanti paslaugai (produktui) bei tenkanti paslaugos (produkto) vienetui;

50.8. Ūkio subjekto vadovo ar įgalioto asmens pareiškimą, kad sąnaudų apskaitos sistema ir pateikiama informacija atitinka sąnaudų apskaitos įpareigojimo įgyvendinimą reglamentuojančius tiesiogiai taikomus Europos Sąjungos teisės aktus, Taisyklių nuostatas bei kitus sąnaudų apskaitos

įpareigojimo įgyvendinimą reglamentuojančius teisės aktus;

50.9. paaiškinamąjį raštą, kuriame būtų nurodomi pateikiamų ataskaitų sudarymo principai bei kita informacija, padedanti suprasti ataskaitose pateiktus duomenis;

50.10. metinių finansinių ataskaitų rinkinį Ūkio subjektas sudaro vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu. Jei ūkio subjektą sudaro keli juridiniai asmenys, tai Ūkio subjektas Tarnybai turi pateikti kiekvieno jų metinių finansinių ataskaitų rinkinį bei metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį pagal Lietuvos Respublikos įmonių grupės konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymą;

50.11. loginių ir kitų reikšmingų pakeitimų, tokių kaip tinklo modeliavimo ir veiklos pakeitimų, įtakos galutinių produktų (paslaugų), nurodytų Taisyklių 50.7 papunktyje, sąnaudų pasikeitimui, ataskaitą;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

50.12. informaciją apie atliktus ir Ūkio subjekto patvirtintus sąnaudų apskaitos sistemos pakeitimus, jų būtinumo pagrindimą ir pakeitimų atlikimo datą;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

50.13. kitą informaciją, leidžiančią įsitikinti, jog ataskaitiniu laikotarpiu Ūkio subjektas vykde Taisyklių reikalavimus.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

50¹. Ūkio subjektas teikiamų reguliuojamų paslaugų kainas savo iniciatyva gali keisti ne daugiau nei vieną kartą per metus. Ūkio subjekto patvirtintą keičiamų ar planuojamų keisti reguliuojamų paslaugų kainų sąrašą, kainų pakeitimo būtinumo pagrindimą, kainų pagrindimo sąnaudomis skaičiavimus su konkrečiomis nuorodomis į metinės ataskaitos informaciją, atitikties Ūkio subjektui nustatytiems įpareigojimams vertinimą Ūkio subjektas privalo pateikti Tarnybai ne vėliau kaip per du mėnesius po metinės ataskaitos pateikimo.

Papildyta punktu:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

51. Metinė ataskaita ir ją patikslinantys paaiškinimai bei papildomi dokumentai sudaro nedalomą finansinės informacijos visumą.

52. Tarnybai pareikalavus, Ūkio subjektas per 30 dienų privalo detalizuoti Tarnybai pateiktus dokumentus ir (arba) suteikti papildomos informacijos.

53. Ūkio subjektas, kuriam yra nustatytas sąnaudų apskaitos įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas, privalo ne vėliau kaip iki kito ataskaitinio laikotarpio šeštojo mėnesio pirmos dienos savo interneto svetainėje viešai paskelbti Sistemos aprašą, Taisyklių 50.1, 50.5, 50.8, 50.9 papunkčiuose nurodytą informaciją, taip pat kitą sąnaudų apskaitos informaciją, kuri nėra konfidenciali ir yra būtina, kad suinteresuoti rinkos dalyviai galėtų įvertinti, kaip Ūkio subjektas vykdo jam nustatytus sąnaudų apskaitos ir kainų kontrolės įpareigojimus. Ūkio subjektas, Tarnybai pateikdamas metinę ataskaitą, privalo nurodyti, kokia informacija laikytina konfidencialia pagal teisės aktų reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

54. Tarnyba, siekdama įvertinti sąnaudų apskaitos sistemos adekvatumą ir veiksmingumą, vadovaudamasi Viešo konsultavimosi dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų taisyklėmis, gali rengti viešąsias konsultacijas dėl konkrečiai Taisyklėse neapibrėžtų,

tačiau Ūkio subjekto sąnaudų apskaitos sistemoje taikomų sąnaudų apskaitos principų ar metodų tinkamumo kainų kontrolės įpareigojimo vykdymo tikslams.

55. Tarnyba, siekdama užtikrinti, kad metinė ataskaita ir Sistemos aprašas atitiktų Taisyklių reikalavimus, kartą per metus, bet ne vėliau nei per 1 mėnesį nuo Taisyklių 50 punkte nurodytos datos, inicijuoja patikrinimą. Patikrinimui Tarnyba pasitelkia nepriklausomą auditorių (audito įmonę). Nepriklausomo auditoriaus (audito įmonės) dalyvavimo patikrinime išlaidas apmoka Tarnyba. Tarnyba, informavusi Ūkio subjektą iš anksto, bet ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki audito pradžios, gali pareikalauti, jog Tarnybos išrinktas auditorius (audito įmonė) pradėtų auditą iki Taisyklių 50 punkte nurodytos datos, bet ne anksčiau, nei likus 2 mėnesiams iki šios datos. Ūkio subjektas privalo Tarnybai ir auditoriui (audito įmonei) pateikti visą patikrinimui reikalingą informaciją ir tinkamai bendradarbiauti su Tarnyba ir auditoriumi (audito įmone). Tarnybos patikrinimo išvada ir audito išvada yra viešos ir skelbiamos Tarnybos interneto svetainėje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

VI. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

56. Jei Tarnybos sprendime, kuriuo ūkio subjektui, turinčiam didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatomas sąnaudų apskaitos įpareigojimas, nenustatyta kitaip, šis ūkio subjektas, išskyrus Taisyklių 57 punkte nurodytus Ūkio subjektus, Taisyklės privalo įgyvendinti per šešis mėnesius nuo sąnaudų apskaitos įpareigojimo nustatymo dienos. Jei sąnaudų apskaitos įpareigojimo nustatymo ūkio subjektui diena nėra ataskaitinio laikotarpio pradžios diena, ūkio subjektas turi parengti pirmąją metinę ataskaitą už laikotarpį, kuris prasideda sąnaudų apskaitos įpareigojimo nustatymo dieną ir baigiasi paskutinę to ataskaitinio laikotarpio dieną.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

57. Jei iki sąnaudų apskaitos įpareigojimo atitinkamoje rinkoje nustatymo dienos Ūkio subjektas jau buvo įpareigotas įdiegti sąnaudų apskaitos sistemą vadovaujantis Taisyklėmis, toks Ūkio subjektas per vieną mėnesį nuo sąnaudų apskaitos įpareigojimo nustatymo dienos privalo pakoreguoti naudojamą sąnaudų apskaitos sistemą tokiu būdu, kad galėtų pateikti Tarnybai atitinkamoje rinkoje teikiamų paslaugų sąnaudas pagal Taisyklių reikalavimus.

58. Jei Ūkio subjektą sudaro du ar daugiau juridinių asmenų ir jiems visiems kartu nustatytas sąnaudų apskaitos įpareigojimas, Ūkio subjektas privalo įdiegti bendrą sąnaudų apskaitos sistemą, kurioje būtų eliminuojami Ūkio subjektą sudarančių juridinių asmenų tarpusavio sandoriai bei šių sandorių rezultatai.

59. Tarnyba, vertindama Ūkio subjekto pateiktus duomenis, tarp jų duomenis apie patirtų sąnaudų dydį bei struktūrą, gali naudoti:

59.1. tiesiogiai gautus sąnaudų apskaitos sistemos duomenis bei kitą informaciją, gautą Ūkio subjektui vykdant Taisyklėse bei kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus;

59.2. kitus turimus duomenis apie atitinkamas paslaugų (produktų) sąnaudas, kurie gaunami:

59.2.1. lyginant atitinkamų paslaugų (produktų) kainas bei sąnaudas, atsižvelgus į geriausią Europos Sąjungos valstybių narių praktiką, panašaus išsivystymo valstybių praktiką, Lietuvos Respublikos praktiką;

59.2.2. vertinant atitinkamų paslaugų (produktų) didmeninių ir mažmeninių kainų santykį bei šių paslaugų (produktų) sąnaudas;

59.2.3. vertinant kitą prieinamą informaciją.

60. Ūkio subjektai, pažeidę Taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

61. Tarnybos veikimas arba neveikimas, įgyvendinant Taisyklės, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [IV-737](#), 2006-06-14, Žin., 2006, Nr. 70-2606 (2006-06-22), i. k. 10611RRISAK001V-737

Nr. [IV-360](#), 2011-04-07, Žin., 2011, Nr. 45-2146 (2011-04-13), i. k. 11111RRISAK001V-360

Ilgalaikio turto pavadinimas	Ilgalaikio turto identifikacinis numeris (kodas)	Matavimo vnt.	Vienetų skaičius	Įsigijimo data	Eksplotacijos pradžios data	Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina	Numatytas eksploatavimo laikotarpis	Numatyta likvidacinė vertė	Likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje	Likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	Nusidėvėjimo (amortizacijos) per ataskaitinį laikotarpį suma	Nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodas	Kita informacija *
Ilgalaikis turtas Nr. ...													
...													
Ilgalaikis turtas Nr. 1													
Ilgalaikis turtas Nr. ...													
Turto grupė Nr. n													
Ilgalaikis turtas Nr. 1													
Ilgalaikis turtas Nr. 2													
Ilgalaikis turtas Nr. 3													
Ilgalaikis turtas Nr. ...													

* Pastaba. Jei Ūkio subjektas sąnaudų apskaitą tvarko pagal einamąją vertę ar yra atlikęs turto perkainojimą, jis papildomai turi nurodyti ilgalaikio turto vieneto einamąją (perkainotą) vertę ataskaitinio laikotarpio pradžioje, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, ataskaitinio laikotarpio nusidėvėjimo (amortizacijos) sumą nuo einamosios vertės bei atitinkamus koreguojančius įrašus, kurie parodytų susidariusius skirtumus dėl ilgalaikio turto vertės nustatymo būdo. Ūkio subjektas gali papildomai pateikti ir kitą informaciją dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų nustatymo.

Priedo pakeitimai:

Nr. [IV-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

Paslaugos pavadinimas	Paslaugos identifikacinis kodas	Paslaugos matavnt.	Suteiktų paslaugos (produkto) vienetų skaičius		Tiesioginės sąnaudos		Netiesioginės sąnaudos		Bendrosios sąnaudos		Sąnaudos, įskaitant protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža (ROI), iš viso		Protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža (ROI)		Pajamos, iš viso		Paslaugos (produkto) vieneto savikaina, įskaitant ROI		Paslaugos (produkto) vienetui tenkančios pajamos		
			Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	
Paslauga (produkto) Nr. 3																					
Paslauga (produkto) Nr. ...																					

Priedo pakeitimai:

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Įsakymas

Nr. [1V-737](#), 2006-06-14, Žin., 2006, Nr. 70-2606 (2006-06-22), i. k. 10611RRISAK001V-737

Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 "Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Įsakymas

Nr. [1V-360](#), 2011-04-07, Žin., 2011, Nr. 45-2146 (2011-04-13), i. k. 11111RRISAK001V-360

Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 "Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Įsakymas

Nr. [1V-1028](#), 2016-09-29, paskelbta TAR 2016-09-30, i. k. 2016-24312

Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo